

1 февруари ще е Ден за почит към жертвите на комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 23 Януари 2011 17:03

С решение от 19 януари 2011 г. Министерският съвет обяви 1 февруари за Ден на признателност и почит към жертвите на комунистическия режим. Дата не е избрана случайно, тъй като в нощта на 1 срещу 2 февруари 1945 г. е изпълнена смъртната присъда, издадена от Първи състав на „Народния съд“ срещу регентите Принц Кирил Преславски Саксбургготски, Богдан Филев – министър-председател и ген. Никола Михов., както и 17 министри.

В мотивите за решението на правителството на Борисов се посочва, че „1 февруари 1945 г. е денят, в който посрещат смъртта регенти, депутати, офицери, министри, общественици, жертви на Първи състав на т. н. Народен съд. Той става знаков за нашата история, защото поставя началото на кървавите репресии срещу българския народ“.

⋮

1 февруари ще е Ден за почит към жертвите на комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 23 Януари 2011 17:03

Решението на кабинета е взето по предложение на президентите Желю Желев (1990-1997) и Петър Стоянов (1997-2002). В писмото си до премиера Бойко Борисов двамата посочват, че „Денят на национална памет ще почита жертвите, но също така ще ни дава опорна точка за по-вярно разбиране на събитията от близкото минало, без което е невъзможно да вървим напред като свободна, демократична и достойна европейска страна”.

Наредба-закон за създаването на Народен съд е издадено от правителството на Отечествения фронт на 6 октомври 1944 г. Под наказателна отговорност са привлечени ръководителите на монархическия режим и управлявалите от 1 януари 1941 г. до 9 септември 1944 г. Субективността на решенията на „Народния съд” е предопределена още с процедурата, по която се избират съдиите. Те са назначени от областните комитети на ОФ и от министъра на правосъдието.

60-те областни състава и двата върховни състава в София се произнасят по различни обвинения срещу общо 21 024 души. Арестуваните регенти княз Кирил Преславски, проф. Богдан Филов и ген. Никола Михов, министри и висши военни, заедно с архиви от Министерски съвет, МВНР и МВР са откарани в Москва, където се провежда тяхното следствие и са върнати в началото на януари 1945 г.

Издадени са общо 10 897 присъди в 131 процеса. На смърт са осъдени 2618 души, сред които са регентите, повечето от министрите и народните представители от периода след 1941 г. Около 200 души от осъдените на смърт са избити още преди съдебните процеси. Конфискувани са над 200 предприятия, както и голям брой недвижими имоти и вещи. Изселени са 4325 семейства на близки на осъдени, като броят на членовете им възлиза на близо 12 000 души.

По-голяма част от присъдите на т. нар. Народния съд са отменени от Върховния съд на България в периода 1993-1999 г. Той се произнася по индивидуални жалби за преглед на присъдите по реда на надзора от страна на потърпевши или техни наследници, без да разглежда издадените съдебни актове по същество, а ги отменя заради процедурни нарушения, допуснати още при издаването им.

През септември 2008 г. Народното събрание, с изключение на депутатите от БСП, прие решение, с което беше подкрепена Пражката декларация, гласувана на конференцията "Европейската съвест и комунизма" в Прага през юни същата година. В документа се

1 февруари ще е Ден за почит към жертвите на комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 23 Януари 2011 17:03

настоява за промени в учебниците по история, така че децата да научат за престъпленията на комунизма, както учат за нацистките. Искане за свободен достъп до архивите на комунистическите режими и основаване на Институт на европейската памет и съвест.

Настоява се за обявяването на 23 август – деня на подписването на съглашението между Хитлер и Сталин през 1939 г., познато като пакта Молотов – Рибентроп, за ден за възпоменание на жертвите на нацистките и комунистическите тоталитарни режими. През 2010 г. тази дата за първи път беше отбелязана в България.